6 Ιανουαρίου 2022

Ὁ Ἰησοῦς στὸν Ἰορδάνη (Schmemann Alexander Protopresbyter (1921-1983))

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Θεολογία και Ζωή / Ορθόδοξη πίστη / Ορθοδοξία και Ορθοπραξία

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος περιγράφει ὡς ἐξῆς τὴ βάπτιση τοῦ Χριστοῦ:

Ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς

ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται, καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν· ἦν δὲ ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον· καὶ ἐκήρυσσε λέγων· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. Ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην· καὶ εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος εἶδε σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ Πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον ἐπ᾽ αὐτόν· καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ ηὐδόκησα. (Μάρκ. 1, 4-11).

Ὅπως μποροῦμε νὰ διαπιστώσουμε, ὁ Ἰωάννης ὄχι μόνο καλοῦσε τοὺς ἀνθρώπους νὰ μετανοήσουν, ἀλλὰ ἰσχυριζόταν ἐπίσης πὼς ἡ διδασκαλία του ἀποτελοῦσε προετοιμασία τοῦ δρόμου γιὰ κάποιον ἄλλο δυνατότερό του, γι’ Αὐτὸν ποὺ δὲ θὰ βάπτιζε μόνο μὲ νερὸ ἀλλὰ μὲ τὸ ἅγιο Πνεῦμα. Ὅταν αὐτὸς ὁ «ἰσχυρότερός μου», ὅπως τὸν ἀποκαλεῖ ὁ Ἰωάννης, ἦρθε στὸν Ἰορδάνη γιὰ νὰ βαπτιστεῖ κι αὐτὸς ἀπὸ τὸν Ἰωάννη, ἡ στιγμὴ συνοδεύτηκε ἀπὸ μυστηριώδη γεγονότα ποὺ ἐπιβεβαίωσαν τὴν ἀλήθεια τῆς προφητείας τοῦ Ἰωάννη, καὶ ἦταν σὰν νὰ ἔλεγε «μάλιστα, αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος, τὸν ἐρχομὸ τοῦ ὁποίου σᾶς προανήγγειλα». Αὐτὴ ἡ σύντομη εὐαγγελικὴ ἱστορία συγκεντρώνει πολλὰ θέματα καὶ νήματα καὶ τὰ ὑφαίνει ὅλα

μαζὶ σ’ ἕνα ἀδιάσπαστο ὅλο.

Πρῶτο θέμα εἶναι ὁ Ἰωάννης καὶ τὸ κήρυγμα μετανοίας καὶ βαπτίσματος. Ὁ Ἰωάννης ἀνήκει σ’ αὐτὴ τὴν τάξη τῶν πνευματικῶν ἀνθρώπων ποὺ ἡ κλήση τους εἶναι νὰ ἀποκαλύψουν σὲ μία συγκεκριμένη κοινωνία καὶ σὲ μία συγκεκριμένη ἱστορικὴ στιγμὴ τὴν ἀδικία, τὰ ψέματα καὶ τὸ κακὸ ποὺ δηλητηριάζει αὐτὴ τὴν κοινωνία. Ἀποστολὴ ἔχει νὰ προκαλέσει μία πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ κρίση ποὺ νὰ ἐξαναγκάσει τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἐξετάσουν τὸ κακό, νὰ τρομοκρατηθοῦν, καὶ ἔτσι νὰ ἐπιθυμήσουν τὴν ἀπελευθέρωση. Τὸ βάπτισμα εἶναι ἀκριβῶς τὸ σημεῖο τῆς ἀπελευθέρωσης, μία θεμελιακὴ μεταβολὴ τῆς ζωῆς, καθὼς ὁ ἄνθρωπος καταδύεται στὸ νερό, ποὺ εἶναι σύμβολο τῆς ζωῆς καὶ ταυτόχρονα πηγὴ τῆς ζωῆς, καὶ σύμβολο καθαρμοῦ καὶ ἀναγεννητικῆς δύναμης. Μποροῦμε συνεπῶς νὰ συμπεράνουμε ἀπὸ τὴν εὐαγγελικὴ διήγηση πὼς ἡ ἐμφάνιση τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κηρύγματός Του συνέπεσαν μὲ τὴν πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ κρίση τῆς κοινωνίας, μία κρίση ποὺ ὑποδαύλιζε τὴ μετάνοια καὶ τὴ δίψα γιὰ ἀνανέωση.

Στενὴ σχέση μ’ αὐτὴν τὴν ἠθικὴ κρίση εἶχε καὶ τὸ αἴσθημα προσδοκίας ποὺ ὑπῆρχε γιὰ κάποιο ἐξαιρετικὸ γεγονός, καθὼς καὶ ὁ ἐρχομὸς κάποιου ποὺ θὰ ἐκπλήρωνε καὶ θὰ ὁλοκλήρωνε τὸ ἔργο τοῦ Ἰωάννη, μεταμορφώνοντας τὸ βάπτισμά του σὲ μυστικὸ βάπτισμα τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

Ἡ προσδοκία λοιπὸν εἶναι τὸ δεύτερο νῆμα ποὺ διατρέχει τὴν εὐαγγελικὴ ἱστορία καὶ γνωρίζουμε ἀπὸ τοὺς ἄλλους εὐαγγελιστὲς πὼς κέντρο της ἦταν ὁ ἐρχομὸς τοῦ Χριστοῦ, δηλ. τοῦ Σωτήρα ποὺ εἶχε «ἐπαγγείλει» ὁ Θεὸς καὶ εἶχαν προείπει οἱ προφῆτες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ὁ ἀπόστολος Λουκᾶς π.χ. μιλάει ἄμεσα γι’ αὐτό: «Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός…» (Λουκ. 3, 15). Ἔτσι ὁ ἐρχομὸς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ στὸν Ἰωάννη, στὸν Ἰορδάνη, ἦταν ἡ ἐμφάνιση τοῦ «ἐπηγγελμένου» καὶ «προοραθέντος», ἡ ὁλοκλήρωση καὶ ἐκπλήρωση ὅλων τῶν προφητειῶν ποὺ ἀφοροῦσαν τὸν Σωτήρα. Ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος ἐπιβεβαιώνει αὐτὴ τὴν ἐκπλήρωση: «ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπό σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς με; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν• ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην…» (Ματθ. 3, 14-15).

Τὸ τρίτο νῆμα εἶναι ἡ βάπτιση τοῦ Χριστοῦ, ἡ κατάδυσή Του στὰ νερὰ τοῦ Ἰορδάνη ἀπὸ τὸν Ἰωάννη. Ἂν ὅμως Αὐτὸς εἶναι ὁ Σωτήρας, γιατί χρειάζεται νὰ βαπτισθεῖ; Δὲν εἶναι τὸ βάπτισμα σύμβολο μετανοίας καὶ ἐξαγνισμοῦ; Ὅταν ὅμως ὁ Ἰωάννης ἐκφράζει αὐτὲς τὶς ἀμφιβολίες, ὁ Ἰησοῦς ἀπαντᾶ μὲ τὴ σταθερὴ ἀπαίτηση νὰ βαπτισθεῖ, καὶ ὁ Ἰωάννης συναινεῖ. Γιὰ αἰῶνες τώρα ἡ Ἐκκλησία θεολογεῖ πάνω σ’ αὐτὴ τὴν κάθοδο, στὴν αὐτοκένωση Αὐτοῦ ποὺ ἀναγνωρίζει ὡς Σωτήρα καὶ Θεό,

θεολογεῖ πάνω στὸ νόημα τῆς συγκατάβασής Του γιὰ τὸν κόσμο, τὸ ἀνθρώπινο γένος καὶ γιὰ τὸν καθένα ἀπό μᾶς.

Τὸ τέταρτο καὶ τελευταῖο νῆμα ἀρχίζει ἀκριβῶς μετὰ τὴ βάπτιση, μὲ τὴ σκοτεινή, μεταφορικὴ περιγραφὴ ἑνὸς περιστεριοῦ ποὺ μυστηριωδῶς ἐμφανίζεται πάνω στὸ Χριστὸ καθὼς Αὐτὸς ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ νερό, τὴ φωνὴ ἀπὸ τὸν οὐρανό, καὶ τὰ λόγια: «καὶ ἰδοὺ ἀνεώχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοὶ» (Ματθ. 3, 16).

Βλέπουμε πὼς ὄχι ἕνα, ἀλλά τέσσερα τουλάχιστον θέματα, τέσσερις διαστάσεις τοῦ εὐαγγελικοῦ γεγονότος ἑνώνονται σ’ αὐτή τὴ χαρμόσυνη ἑορτή τῆς βάπτισης τοῦ Κυρίου.

Πηγή: agiazoni.gr